

การควบคุมสินทรัพย์ถาวร

ธุรกิจโรงแรมจะต้องลงทุนในที่ดิน อาคาร เฟอร์นิเจอร์และเครื่องมือเครื่องใช้จำนวนมาก จึงต้องมีการควบคุมภายในที่ดีเพื่อควบคุมสินทรัพย์เหล่านั้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าเสื่อมราคาและค่าซ่อมแซม

สินทรัพย์ถาวรหมายถึง สินทรัพย์ที่อำนวยความสะดวกให้แก่การดำเนินงานและมีอายุการใช้งานเกินกว่า 1 ปี หรือในทางปฏิบัติอาจกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำไว้เพื่อประกอบในการพิจารณาว่าสินทรัพย์ชิ้นใดควรบันทึกเป็นสินทรัพย์ถาวร หรือบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวด

สินทรัพย์ถาวรของกิจการโรงแรม แบ่งเป็นประเภทได้ดังนี้

- ก. ที่ดิน
- ข. อาคาร
- ค. เครื่องจักรและอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องมือเครื่องใช้ในตัวอาคาร เช่น เครื่องทำน้ำร้อน เครื่องจักรและเครื่องทำไฟฟ้า ระบบระบายอากาศ ระบบทำความเย็น และลิฟท์ เป็นต้น
- ง. เครื่องตกแต่งและอุปกรณ์สำนักงาน ได้แก่ ตู้ โต๊ะ เติียง พรม ผ้าม่านสัตว์และเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ
- จ. ยานพาหนะ
- ฉ. ถ้วยชาม เครื่องแก้ว เครื่องเงินและเครื่องใช้ผ้า เช่น ถ้วยชาม ช้อน ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน เป็นต้น ซึ่งวัสดุเหล่านี้จะเบิกจากคลังวัสดุของโรงแรมมาใช้ในห้องพักแขก ห้องอาหารหรือหน่วยบริการต่าง ๆ ของโรงแรมและบันทึกเป็นบัญชีสินทรัพย์ไว้ เนื่องจากอายุการใช้งานโดยส่วนใหญ่จะเกินกว่า 1 ปี

การควบคุมภายในและการบันทึกบัญชี

1. การตัดซื้อ

การเสนอซื้อสินทรัพย์ถาวรต้องได้รับอนุมัติจากเจ้าหน้าที่ระดับสูง ซึ่งได้แก่

ระดับผู้จัดการฝ่ายขึ้นไป ในกรณีที่มีราคาสูงต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารและควรกระทำภายในวงเงินที่ได้ตั้งงบประมาณไว้ การตัดซื้อจะมีวิธีการปฏิบัติเช่นเดียวกับการสั่งซื้อปกติ ซึ่งได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 เรื่องการควบคุมค่าใช้จ่าย หลักสำคัญคือการสืบราคาสินทรัพย์ที่มีราคาสูงมากควรใช้วิธีอื่นของประมวลและตั้งกรรมการพิจารณา เลือกซื้อรายที่เหมาะสมที่สุด

2. การบันทึกรายการ

ก. การบันทึกรายการสินทรัพย์ถาวรประเภทอาคาร เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องตกแต่ง อุปกรณ์สำนักงานและยานพาหนะ มีดังนี้

เมื่อแผนกบัญชีเจ้าหน้าที่ได้รับใบสั่งของ ใบรับของและเอกสารประกอบการจ่ายเงินอื่น ๆ หลังจากตรวจสอบความถูกต้องทุกอย่าง ก็ให้นำมาตัดทำใบสำคัญส่งจ่ายและบันทึกรายการในทะเบียนใบสำคัญส่งจ่าย ดังนี้

เดบิต บัญชีสินทรัพย์----- (ตามประเภทรายการ)

เครดิต บัญชีเจ้าหน้าที่

สินทรัพย์ทุกชิ้นที่ซื้อมา จะต้องนำมาบันทึกลงทะเบียนสินทรัพย์ถาวร (รูปที่ 91) ซึ่งแยกออกตามประเภทสินทรัพย์นั้น นอกจากนี้สินทรัพย์ที่มีราคาสูง พนักงานบัญชีสินทรัพย์ก็จะนำมาตัดทำบัญชีสินทรัพย์ถาวร (รูปที่ 90) ซึ่งมีลักษณะเป็นบัญชีย่อยและบันทึกรายละเอียดราคาซื้อ ราคาของสินทรัพย์อายุใช้งาน หน่วยงานที่ใช่และอื่น ๆ ที่จำเป็น และควรบันทึกประวัติการซ่อมของสินทรัพย์ไว้ด้วย

นอกจากนี้ ควรจัดทำมีการให้รหัสสินทรัพย์ทุกชิ้น เพื่อให้สามารถระบุได้แน่นอนว่าเป็นสินทรัพย์ชิ้นใดและติดป้ายบอกรหัสสินทรัพย์ไว้เพื่อสะดวกในการค้นหาและตรวจนับ

ข. การบันทึกรายการเมื่อตัดซื้อสินทรัพย์ถาวรประเภทเครื่องถ้วยชาม เครื่องแก้ว เครื่องเงินและเครื่องใช้ไม้ ไม้ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 4 โดยทุกครั้งที่ซื้อจะทำการตรวจรับเข้าคลังพัสดุ บันทึกรายการในบัญชีพัสดุเมื่อเบิกใช้จะลงบันทึกในสมุดรายวันเบิกพัสดุตามใบเบิกพัสดุ ซึ่งจะจัดทำมีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นำใบเบิกพัสดุมาบันทึกลงทะเบียนสินทรัพย์ประจำเดือน (รูปที่ 92) สำหรับสินทรัพย์แต่ละประเภทและแยกเป็นแต่ละห้องอาหารและแต่ละห้องพัก เพื่อสะดวกในการตรวจนับและคำนวณราคาตามบัญชี เพื่อปรับมูลค่าสินทรัพย์ทุกสิ้นเดือน

รูปที่ 91 สมุดทะเบียนสินทรัพย์ถาวร

สมุดทะเบียนสินทรัพย์ถาวร

ประเภท..... ยี่ห้อ..... ยี่ห้อราคา.....

วันที่	รายการ	รหัส	ที่ตั้ง	วันเริ่มใช้งาน	ราคาทุน	ค่าเสื่อมราคาสะสม	ค่าเสื่อมราคาประจำปี	ค่าเสื่อมราคาสะสม	เลิกใช้งาน/ขาย				หมายเหตุ	
									วันที่	ค่าเสื่อมราคาสะสมถึงวันที่ขาย	ราคาตามบัญชี	ราคาขาย		กำไรขาดทุน

รูปที่ 90 บัญชีสินทรัพย์ถาวร

บัญชีสินทรัพย์ถาวร

ชื่อ.....ที่ตั้ง.....
 หมายเลข.....หมายเลขเครื่อง.....ราคาซื้อ.....
 วันที่ซื้อ.....ราคาเก็บ.....
 วันเริ่มใช้งาน.....อัตราค่าเสื่อมราคา.....

ปี	ยอดคงเหลือต้นงวด	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ยอดคงเหลือ	ค่าเสื่อมราคาสะสม	ราคาซื้อ	ราคาเก็บ	อัตราค่าเสื่อมราคา

รูปที่ 92 ทะเบียนสินทรัพย์ประจำเดือน

ทะเบียนสินทรัพย์ประจำเดือน

เดือน.....

ห้อง.....

ลำดับ	รายการ	วันที่เบิกใช้	อัตรา ค่าเสื่อมราคา	ราคา ต่อหน่วย	จำนวนหน่วย ยกมาจาก เดือนที่แล้ว	จำนวนหน่วย ที่เบิกใช้ เดือนนี้	ผลจากการตรวจนับหน่วย			จำนวน หน่วย ยกไป	ราคาตาม บัญชีต่อหน่วย	จำนวนเงิน ยกไป (ราคาตามบัญชี)
							ชำรุด	สูญหาย	เกิน			
			คา	100%								

3. การคำนวณค่าเสื่อมราคาและการปรับปรุงบัญชี เพื่อลดมูลค่าสินทรัพย์ตามยอดที่
ตรวจนับได้

สินทรัพย์ถาวรทั้งหมดยกเว้นที่ดินต้องมีการคำนวณค่าเสื่อมราคาตามระยะเวลาที่ได้
สินทรัพย์นั้นมา โดยกิจการเป็นผู้กำหนดหลักการบัญชีเกี่ยวกับค่าเสื่อมราคา ส่วนอัตราค่าเสื่อม
ราคาให้คำนวณตามอายุการใช้งานโดยประมาณหรือตามอัตราที่กำหนดไว้ในประมวลระเบียบการ

ก. การคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ประเภทอาคาร เครื่องจักร อุปกรณ์
อุปกรณ์สำนักงานและยานพาหนะทุก ๆ เดือน จะคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์แต่ละประเภท
และบันทึกลงสมุดรายวันทั่วไปดังนี้

เดบิต บัญชีค่าเสื่อมราคา----- (ตามประเภทสินทรัพย์)

เครดิต บัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม----- (ตามประเภทสินทรัพย์)

ข. การคำนวณค่าเสื่อมราคาและการปรับปรุงบัญชี เพื่อลดมูลค่าสินทรัพย์ตามยอด
ที่ตรวจนับได้จะใช้สำหรับสินทรัพย์ประเภทเครื่องถ้วยชาม เครื่องแก้ว เครื่องเงินและเครื่องใช้ผ้า
โดยทุก ๆ เดือนจะทำการตรวจนับสินทรัพย์ประเภทนี้ตามห้องพัก ห้องอาหารและจุดต่าง ๆ ซึ่ง
เบิกสินทรัพย์ไปใช้และบันทึกยอดตรวจนับได้ลงในทะเบียนสินทรัพย์ประจำเดือน ค่ารวมหายอด
ขาดหรือเกินบัญชี

เครื่องถ้วยชาม เครื่องแก้ว เครื่องเงินและเครื่องใช้ผ้าของห้องพักหรือห้องอาหาร
ที่สูญหาย แตก ขำรูด จะตัดจำหน่ายจากบัญชีสินทรัพย์ด้วยราคาตามบัญชี ณ วันที่ทำการตรวจนับ
โดยบันทึกลงสมุดรายวันทั่วไปดังนี้

เดบิต บัญชีค่าถ้วยชามและเครื่องแก้ว (ห้องพัก)

บัญชีค่าถ้วยชามและเครื่องแก้ว (อาหารและเครื่องดื่ม)

บัญชีค่าเครื่องเงิน (ห้องพัก)

บัญชีค่าเครื่องเงิน (อาหารและเครื่องดื่ม)

บัญชีค่าเครื่องใช้ผ้า (ห้องพัก)

บัญชีค่าเครื่องใช้ผ้า (อาหารและเครื่องดื่ม)

เครดิต บัญชีสินทรัพย์ เครื่องถ้วยชามและเครื่องแก้ว

บัญชีสินทรัพย์ เครื่องเงิน

บัญชีสินทรัพย์ เครื่องใช้ผ้า

สำหรับเครื่องถ้วยชาม เครื่องแก้ว เครื่องเงินและเครื่องใช้ผ้าที่ยังคงเหลืออยู่ตามที่
ตรวจนับได้จะคำนวณค่าเสื่อมราคาประจำเดือน เพื่อลดมูลค่างินทรัพย์ต่อไป โดยลงบันทึกใน
สมุดรายวันทั้งนี้

- เดบิต บัญชีค่าถ้วยชามและเครื่องแก้ว (ห้องพัก)
 บัญชีค่าถ้วยชามและเครื่องแก้ว (อาหารและเครื่องดื่ม)
 บัญชีค่า เครื่องเงิน (ห้องพัก)
 บัญชีค่า เครื่องเงิน (อาหารและเครื่องดื่ม)
 บัญชีค่า เครื่องใช้ผ้า (ห้องพัก)
 บัญชีค่า เครื่องใช้ผ้า (อาหารและเครื่องดื่ม)
- เครดิต บัญชีสินทรัพย์ เครื่องถ้วยชามและเครื่องแก้ว
 บัญชีสินทรัพย์ เครื่องเงิน
 บัญชีสินทรัพย์ เครื่องใช้ผ้า

ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไป

4. การตรวจนับสินทรัพย์

สินทรัพย์ถาวรประเภทเครื่องถ้วยชาม เครื่องแก้ว เครื่องเงินและเครื่องใช้ผ้าจะ
ตรวจนับทุกสิ้นเดือนและทำการปรับปรุงบัญชีดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น

สินทรัพย์ถาวรประเภทอื่น ๆ แผนกบัญชีจะตรวจนับอย่างน้อยปีละครั้ง ถ้าพบว่า
มีสินทรัพย์ถาวรขึ้นโดยขาดหายไปหรือชำรุดใช้การไม่ได้ ให้จัดทำใบขออนุมัติจำหน่ายสินทรัพย์
(รูปที่ 93) ในระหว่างปี ถ้าแผนกที่ใช้งานเห็นว่าสินทรัพย์ใดที่สมควรจะขายหรือไม่เหมาะจะ
ในการใช้งาน ให้ทำใบขออนุมัติจำหน่ายสินทรัพย์เช่นกันแล้วให้ผู้จัดการทั่วไปอนุมัติ และดำเนินการ
จำหน่ายตามขั้นตอนที่เหมาะสม ราคาที่ขายควรจะเป็นราคาตลาดของสินทรัพย์นั้น ถ้าเป็น
สินทรัพย์ราคาสูงต้องกำหนดวิธีการขายโดยชัดให้มีคณะกรรมการขึ้น เพื่อพิจารณา กำหนดวิธีการ
จำหน่ายที่เหมาะสม

การบันทึกบัญชีเมื่อมีการขายสินทรัพย์ถาวร โดยบันทึกลงสมุดรายวันเงินสดรับดังนี้

- เดบิต บัญชีเงินฝากธนาคาร
 บัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม
 บัญชีกำไร (ขาดทุน) จากการขายสินทรัพย์ (ในกรณีที่ขาดทุน)
- เครดิต บัญชีสินทรัพย์ (ตามประเภทรายการ)
 บัญชีกำไร (ขาดทุน) จากการขายสินทรัพย์ (ในกรณีที่กำไร)

รูปที่ 93 ใบขออนุมัติค่าหมายสินทรัพย์

ใบขออนุมัติค่าหมายสินทรัพย์

เลขที่.....

วันที่.....

เลขนอ.....

โปรดอนุมัติให้ค่าหมายสินทรัพย์เหล่านี้จากบัญชี

ลำดับที่	รายการ	รหัส	ราคาทุน	ค่าเสื่อมราคา ถึงวันจำหน่าย	ราคาตาม บัญชี	ราคา ขาย	กำไรขาดทุน จากการขาย

เหตุผลที่จำหน่าย.....

.....

.....

ผู้ขออนุมัติ

.....

ผู้อนุมัติ

สรุปการควบคุมภายในที่สำคัญ

1. มีการจัดทำงบประมาณสินทรัพย์ถาวรและมีวิธีการตัดซื้อ ที่มีการควบคุมภายในที่ดี นอกจากนี้ต้องติดตามดูว่ารายจ่ายที่เกิดขึ้นจริงในการตัดซื้อสินทรัพย์นั้นอยู่ในวง งบประมาณที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

2. มีการตัดหมวดหมู่ ให้รหัสและทำบัญชีย่อยสินทรัพย์เพื่อควบคุมสินทรัพย์และใช้เป็นรายละเอียดในการทำประกันภัย

ตัวอย่าง การตัดหมวดหมู่และการกำหนดอัตราค่าเสื่อมราคา เครื่องตอกแต่งและอุปกรณ์สำนักงาน

รายการ	อัตราค่าเสื่อมราคา (%)
เครื่องตอกแต่งห้องพัก	8.33
อุปกรณ์ที่นอน	11.00
เครื่องตอกแต่งห้องพักแยก	12.50
คอมพิวเตอร์	12.50
พรม	16.67
ผ้าปูโต๊ะ	25.00
เครื่องตอกแต่งห้องอาหาร	8.33
อุปกรณ์ครัว	10.00
เครื่องตอกแต่งสำนักงาน	5.71
อุปกรณ์สำนักงาน	10.94
อุปกรณ์ขีกรีด	6.67
จากกัน	13.33
อุปกรณ์อื่น ๆ	10.00

3. กำหนดนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับการคิดค่าเสื่อมราคาและกำหนดอัตราค่าเสื่อมราคา โดยประมาณตามอายุการใช้งานและพิจารณาถึงความล้าสมัยด้วย

4. ควรจัดให้มีการตรวจนับสินทรัพย์ถาวรอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าสินทรัพย์ที่มีอยู่จริงตรงกับบันทึกไว้ในบัญชีหรือไม่ เพื่อป้องกันการทุจริตหรือข้อผิดพลาดทางบัญชีจากการไม่บันทึกรายการ โอนหรือจำหน่ายทรัพย์สิน